

Historikk om huset som brukes av Frivillighetssentralen.

Ved oppussing i 2025 av dette gamle tømmerhuset, som ble kalt Hotellet under Smedstua på Ekeberg gård grunn, ble deler av ytterpanelet fjernet. Da fant man et gammelt Nora reklameskilt i metall.

Noraskilt med reklame for Ekervand som kom frem da ytterpanel ble fjernet. Vi vet ikke når skilt ble satt opp. Vi vet heller ikke om det har vært solgt Nora Minderalvand herfra.

Huset hadde stokker med maskinlaft, det vil si at tømmer ikke var hugget til med øks, men stokker som var saget til og kunne enkelt monteres på stedet.

Skiltet var i metall med påtrykk, men det er ikke et emaljeskilt. Det er laget i Tyskland. Firma Gjestvang har vært oppdragsgiver. Skiltet var festet med små stifter.

Nora Bryggeri, Pilestr. 75 C. B. T.
 Nora Mineralvandfabrik, Sporveis Gd. 7 B.
 B. T. BT = har telefon. Fra adressebok 1884

Nora Bryggeri startet opp i Pilestredet 75c i 1877. Veien utenfor fikk klengenavnet Norabakken og har det ennå.

Ved hjørnet av kvartalet i Sporveisgaten 7 startet Nora Minderalvandfabrik i 1882. Det var samme firma, men bryggeri var i Pilestredet og mineralvannfabrikk i Sporveisgaten.

Ekervand.

1883

Vand fra Eker Naturkilde, der er den eneste alkalisk muriatiske Kilde i Skandinavien, erholdes fra

Nora Mineralvandfabrik.

Vandet benyttes med Held mod chronisk Catarrh i Hals og Luftrør, Fordøielses- og Urinorganerne, Nyregrus, Kjertelsvaghed og engelsk Syge.

Brøndkur hver Morgen fra Kl. 6.

Annonce i avis fra 1883.

“Hvad skal vi drikke i denne Tid?”

Drik **Ekervand!** Drik **Ekervand!**

Ekervand er Vand fra en Naturkilde nær Kongsberg.

Ekervand ligner Seltersvand.

Ekervand er et godt Taffelvand (bør findes paa ethvert velbesat Bord).

Ekervand anbefales af Læger.

Behag at tro det, kom og køb!

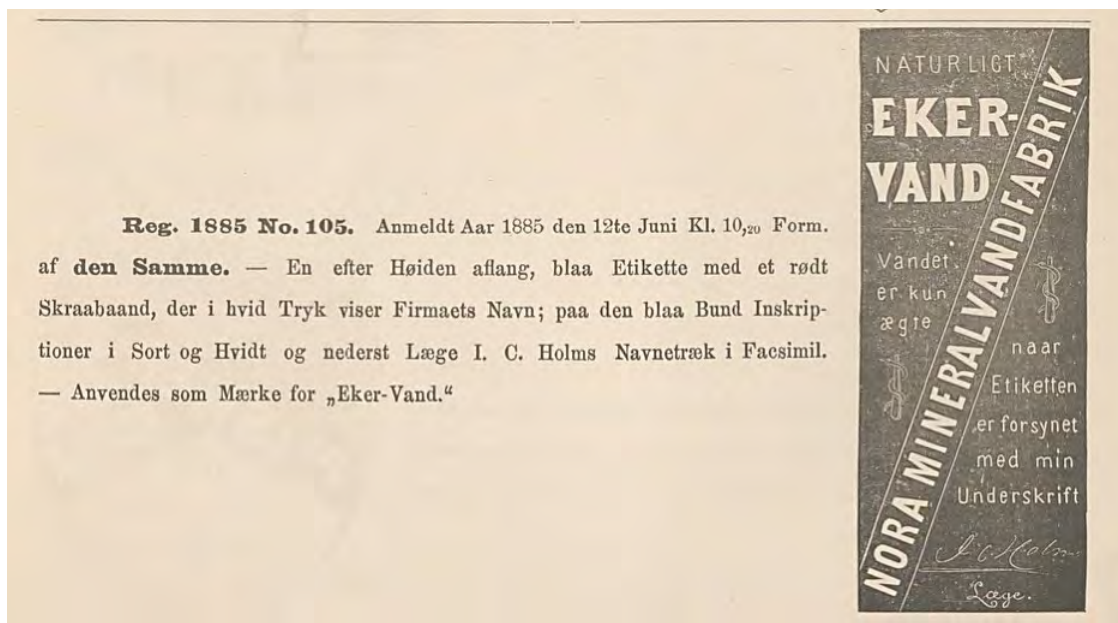
Hovedlager: Nora Mineralfabrik, Chr.a.

M. T. Svingo.

Fin annonce fra 1888 med oplysninger om alle egenskaperne til vannet.

Forstørret del av skilt hvor varemærket er godt synlig og Riksløven mellom N for Nora og M for Minderalvand. Jeg har prøvd å finne om dette varemærket var i bruk av Nora i mange år. Det burde være i annonser eller på etiketter av mange ulike produkter fra 1885 og oppover.

Denne utgaven av Ekervand ble godkjent i 1885 av Nora. Jeg har ikke funnet den i noen aviser eller annet, men kan ha vært i bruk.

I 1885 fikk Nora godkjent denne utforming med en skråstilt firkant med N og M samt Riksløven i midten som registrert varemerke. Dette designet er lett gjenkjennelig på metallskiltet.

Mineralvandfabrik paa Øvre Eker.

10 millioner flasker aarlig.

Paa Øvre Eker fins en mineralsk kilde, hvor der i den siste tid er drevet omfattende gravninger for at bringe kildens omfang paa det rene. Dette "Ekervand" skal efter sakkyn- diges uttalelser staa fuldt paa høide med andre ind- og utenlandske mine- ralvand. Det er litt saltere end "Far- risvandet".

Der er nu utgaat indbydelse til aktietegning i foretagendet; maksi- mumskapitalen sættes til $\frac{1}{2}$ million. Ekerkilden er beregnet til at gi op til 10 millioner flasker aarlig. Selskapet vil væsentlig lægge an paa eksport. De nye fabrikker ved kilden blir færdig til drift et stykke utpaa sommeren.

Jeg vet ikke hvor stor produksjon det ble av Ekervand, men planene var store.

Gaarden forøvrig benyttes til oplagstomter for tommer. Paa Stasengen er en mineralsk kilde av stor vandrigdom. Dens vand er analysert allerede 1780 av professor *Thorstensen* paa Kongsberg. Det inneholder foruten kjøkkensalt, magnesia, kalk, bittersalt, saltyre og vitriolsyre.

Professor *Strøm* brukte dette surbrøndvand og roser det sterkt for dets velgørende virkning paa fordøielsen. I otti- aarene bortforpagtet den daværende eier, Hans *Horne*, kilden til ingeniør *Kingo*, som bragte vandet i handelen under navn av „Ekervand“. Det sendtes stadig i flere aar vanddunker til Kristiania, hvor det blev optappet. Vandet var anbefalt

Fra en bok om gårdene i Eker og ved Vestfossen.

«Morgenposten». Som et Middel
mod Influenza har med Held været
anvendt det norske **Ekervand**
(Mineralvand fra Eker Naturkilde),
drukket en Flaske om Aftenen enten
alene eller tilsat lidt Citronsaft....»

Fra avisen Morgenposten skrives det om bruk av Ekervand, citronsaft gjør nok smaken bedre og det var også C-vitaminer som vi vet er bra.

Noras historie

- Nora Bryggeri 1877
- Nora Mineralvandfabrikk 1882
- Nora Bryggeri og Mineralvandfabrikk 1888
- Rosenborg Bryggeri og Nora Mineralvandfabrikk 1896
- St. Halvards Bryggeri og Nora Mineralvandfabrikk 1905
- Nora Fabrikker 1918, som var eid av:
 - Frydenlund Bryggeri A/S
 - A/S Ringnes Bryggeri
 - A/S Schous Bryggeri

De flyttet da til Maridalsveien 3 hvor Christiania Bryggeri var nedlagt.

Navnet Nora Mineralvannfabrik ble kun brukt mellom 1882 og 1888. Varemerke med N og M samt Riksløven ble som nevnt godkjent i 1885.

Konklusjon:

Skiltet som sto på ytterveggen på Hotellet er sansynligvis fra **mellom 1885 og 1888**.

Skiltet er tatt ned og satt inn i glass og ramme, det skal henges opp inne på Hotellet når oppussingen er ferdig.

Veggen er ferdig reparert, skiltet er heldigvis tatt vare på.

Historien til Smedstua gård under Ekeberg Hovedgård.

Mange drifter kom gående landeveien fra Sverige med dyr. Dyrene gikk og det var med budeier som melket dem underveis. De stoppet ofte på Ekebergsletta for en hvil før de dro ned til byen og solgte dyrene. Etterpå gikk de fleste landeveien tilbake til Østfold eller Sverige.

Noen fikk leie litt av jordene på Ekebergsletta av Stamhusbesitteren på Ekeberg gård. De satte opp sitt eget hus, bygget låve, fjøs, stall, stabbur og vedsjul. De betalte årlig leie til Ekeberg gård. Det var smie på Smedstua derav navnet. Det var en periode 2 smier her, det vil si et hus med 2 blåsebelger for smie.

Det har ikke vært noe serveingssted eller skysstasjon. Første skysstasjon fra Christiania og sydover lå på Øvre Prinsdals vei nesten på Tårnåsen ved Kolbotn. Ut fra byen kom mange hester med varer og folk. Ekebergveien fra Gamlebyen og opp til Ekeberg gård var den gang veldig bratt, derfor var det viktig at hestesko var i orden når hestene hadde kommet opp eller skulle nedover til byen.

På slutten av 1800 tallet ble husene på Smedstua solgt til Ekeberg gård. Aimar den ene sønnen til Stamhusbesitter Jarmes Ivanhoe Røhrft forpaktet Smedstua i en del år, men når eiendommen ble solgt til Kristiania Kommune i 1911 reiste han til Australia og bosatte seg der. Kommunen forpaktet bort Smedstua i mange tiår etterpå. Men etter 1945 var det anlegging av idrettsbaner.

Dette er nok foto fra Smedstua på slutten av 1800 tallet. Det var forskjellige som forpaktet så vi vet ikke hvem dette er, men muligheten er stor for at det er slekt av Røhrft da bildene ble funnet som glassplate negativer på loftet på Ekeberg gård.

Dette er fra et maleri av Smedstua som viser våningshuset som brant ned i 1921. Ekebergveien går utenfor bildet til venstre. Låven og stallen brant også ned da.

Dette er det eneste bildet som er funnet av våningshus på Smedstua og litt av låven til venstre som brant helt ned i 1921.

Smedstua våningshus i 1951 med Ekebergveien til høyre. Dette huset ble bygget etter det som brant ned i 1921. Dessverre brand også dette huset ned i 1972.

Plassen Hotellet, en del av Smedstua under Ekeberg gård.

Huset som ble kalt **Hotellet** ligger midt på Ekebergsletta, rett vest og på andre siden av veien for tidligere Smedstua gård. Det ligger i dag mellom Ekeberghallen og Ekebergveien. Det har i nyere tid vært brukt av KFUM og av bydelen til aktiviteter for ungdom, men i dag (2025) er det Frivillighetssentralen som bruker huset. Det er nå under oppussing av Oslo Kommune som eier det.

Bygningen ble først tegnet inn på et kart fra 1881, - den var ikke der i 1879.

Ifølge en branntakst fra 1921 av bygningen Hotellet var den oppført i 1879.

Det var opprinnelig et gammelt tømmerhus bygget i 1880 som senere ble panelt. Det kalles Hotellet på folkemunne fordi det skal ha vært brukt som overnattingssted for driftekarer.

Vi har et eksempel på en svenske som var på besøk hos noen venner for mange år siden. Han stoppet ved bygningen og sa: "Her har jeg vært en gang i min ungdom som driftekar og overnattet". Det skal ha vært ved århundreskiftet at han hadde denne overnattingen.

De første som skal ha bodd i huset var Anders Andreassen med familie, da de kom til Bekkelagshøgda. De bodde i huset da det var nytt. Året etter flyttet de til Kullebunden som de hadde kjøpt.

Ragnhild Valborg og James Ivanhoe Michelsen fikk sønnen Thorn Gustav Jørgen, som senere ble stamhusbesitter. Han ble født på Smedstua 16.12.1880.

Fridtjof Michelsen var bror av James Ivanho Michelsen, som ble eier av Ekeberg hovedgård i 1895. Fridtjof og hans kone Kaisa, født Erikson, bodde her som nygifte, dvs fra ca. 1885.

I en folketelling fra 1891 finner vi Smedstua oppført to ganger. Den ene med åtte familiemedlemmer, og den andre med fem familiemedlemmer. Familien på fem var Hotellet med familien Fridtjof Michelsen, som da hadde tre barn. Familien flyttet senere til Vårli i 1895.

Det var auksjon på Smedstua under Ekeberg hovedgård den 2. juni 1893. Det ble auksjonert bort et hus. Dette omtales som et lite tømmerhus med to rom og kjøkken. Det var det som kalles Hotellet. Stamhuset ved G. M. Michelsen hadde tidligere kjøpt bygninger på Smedstua av dem som forpaktet her. En av disse bygningene var Hotellet. James Ivanhoe Michelsen kjøpte dette med en god del innbo

for kr 1500.- ved G. M. Michelsens konkursbo. Senere, ved overtakelse av stamhuset, holdtes dette utenfor, da det var James personlige eiendom.

1900 FT (Folketelling) var Jens Emil Kristiansen oppført på Smedstua, antakelig Hotellet, og kona Lavine Kristiansen og deres barn Mathilde Olava og sønnen Jens Emil Kristiansen. De hadde kyr og solgte melk.

Første gang navnet Hotellet nevnes i skriftlige kilder: Fra åbotsforretning (erstatningstakst for Stamhuset Ekeberg gård) brukes navnet **Hotellet i 1908** samt i skattelikning fra 1910.

1910 FT bodde disse på **plassen Hotellet**: Husmann Jens Emil Kristiansen f. 1853 (Lure Jens) som døde 1913, kona Lavine Kristiansen f. 1857 og deres barn Mathilde Olava f. 1889 og sønnen Jens Emil Kristiansen f. 1903.

Han var antakelig en av de siste husmenn på Ekeberg hovedgård. Emil Kristiansen, født 1903, bodde her i FT 1917 med enken Lavine Kristiansen, som var hans mor. Han ble kalt Emil Smedstua av sine kamerater på Bekkelagshøgda. Det var innlagt lys, og de betalte kr. 15.- i måneden i leie.

1920 FT bodde enkefru Gunner Larsen f. 1886 på Hotellet. Hun var enke fra 1917 og livnærte seg med utleie til logerende.. I tillegg hadde hun en vaskejobb på skolen. Hun hadde datteren Lynne Annethe Larsen f. 1916 og sønnen Ragnar Edvardt Larsen født 1919.

Hun hadde da 2 damer og en mann boende med kost og logi. Det var: Anton Marius Olsen f.1872 jerndreier i et firma i Enebakkveien 69, Emma Mathilde Lund f. 1895 som arbeidet hos J. M. Jacobsen i Schweigaardsgt. 51 og Emilie Lund f.1888 strykerske hos Frk. Braaten Strykeri i Schweigaardsgt. 58.

Selve smia på Smedstua lå der gangveien går mot Ekeberg skole, tidligere trikkelinje.

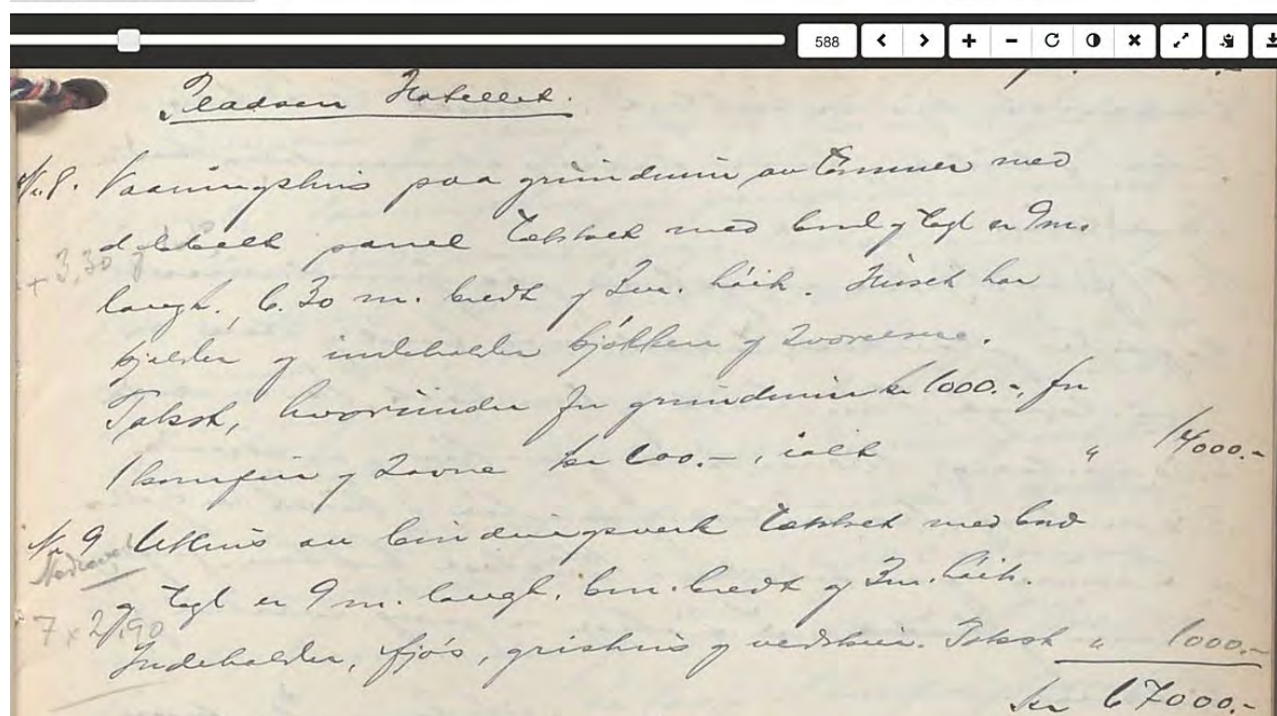
Enken Gunner ble gift i 1922 med svinerholder Rolf Axsell Fredrik Hansen på Smedstua f. 1895, de fikk datteren Marie Emilie Bergljot i 1922.

Under branntakst fra 1921,

Nr. 8 var våningshus på Plassen Hotellet, et tømmerhus som var panelt, 6,30 meter bredt 8 meter langt, huset har 2 rom og kjøkken med kjeller.

Grunnmuren fikk kr 100 i taksten så den var nok soolid og bra-

Nr. 9 var et tilhørende uthus av bindingsverk dekket med bord 9 meter langt og 6 meter bredt.

1923 FT på Hotellet var Rolf og Gunner Hansen med barna **Lilli** Aneke Larsen f. 1916, Magnar Edvardt Larsen f. 1919 og Marie Emilie Bergliot Larsen f. 1921.

Det bodde 2 menn og 3 kvinner på 1 rom med et halvt kjøkken, samt 1 mann og 1 kvinne på 1 rom med et halvt kjøkken i den andre husoldningen.

Muntlig kilde:

Familien Larsen med barna Gunnar, Harriet, **Lilli** og Åge skal ha bodd her før siste krig 1940 - 45.

I nyere tid skal huset ha blitt kalt Erlandstuen, og iblant Rødstua. **Dette er imidlertid feil.** Erlandstuen lå rett ved dagens Brannfjell skole. Hvor navnet Rødstua kommer fra skal være at ungdommer på 1980 – 90 tallet begynte å bruke dette navnet. Oslo Kommune hadde 2 hus hvor det ble drevet med ungdomsarbeid. De fikk navn etter fargen: Rødstua var her og Det Hvite Hus (var i Sandstuveien).

Huset og låven på Smedstua gård ble overtatt av Parkvesenet på 1960 tallet, men dessverre brant bygningene senere ned.

Smedstua gård er helt borte, likeledes trikkeholdeplassen med samme navn. Som en kuriositet kan nevnes at en trikkemast i betong, som stod ved Smedstua trikkeholdeplass, fortsatt stod her som mast for fotgjengerfeltet ved Ekebergveien frem til 2001.

Området ble inngjerdet og brukt som lagerplass for parkutstyr. Det er også et nytt bygg med garasje, toaletter, garderober og møterom.

La oss bruke navnet Hotellet under Smedstua på den bygningen som er igjen. Det er hevet over tvil at den har tilhørt Smedstua gård og at navnet er Hotellet for dette huset.

Bekkelaget Lokalhistoriske forening satte opp historisk skiltet på huset Hotellet i 2002.

Smedstusvingen er det eneste stedet navnet Smedstua er bevart o området.

Her ser vi Hotellet i 1951. Uthusene ligger til høyre.

KILDER med linker:

1910 FT [Folketellinger: Akershus fylke, Aker i Aker og Follo, Statlig folketelling nr. L0032a-j \(1910-1910\), Dokumentside, Side 4677 - Skanna arkiver - Arkivverket](#)

1917 FT kommunal <https://www.digitalarkivet.no/of19010917022776>

1920 FT. [Folketellinger: Akershus fylke, Aker i Aker og Follo, Statlig folketelling \(1920-1920\), Dokumentside, Side 91014 - Skanna arkiver - Arkivverket](#)

1923 FT kommunal <https://www.digitalarkivet.no/ef60194537004008>

Branntakst Smedstua og Hotellet.

9. april 1921 <https://www.digitalarkivet.no/ed60024835000109>

Ved brann på Smedstua 13.mai 1921 <https://www.digitalarkivet.no/ed60024835000125>

Etter brann på Smedstua i november 1921 <https://www.digitalarkivet.no/ed60024835000160>